

Лариса БРОВКО
викладач ВСП «Хорольський
агропромисловий фаховий коледж ПДАУ»
Олена СТЕЦЕНКО
викладач ВСП «Хорольський
агропромисловий фаховий коледж ПДАУ»

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ІГРОВИХ ФОРМ НАВЧАННЯ

В умовах реформування економіки України сучасна парадигма економічної освіти передбачає підготовку висококваліфікованого майбутнього фахового молодшого бакалавра, і цей процес охоплює не тільки розвиток його професійної компетентності, а й формування внутрішньої готовності до опанування професією та власної реалізації. У сучасних умовах, щоб досягти успіху, мало володіти практичними вміннями і навиками. У період структурних і якісних змін в економіці України, сучасного розвитку ринку праці важливого значення набуває формування економічної культури майбутніх фахівців. Тому, навчаючи майбутніх фахівців економіки, ми повинні бути уважними і сьогодні навчати так, щоб завтра дані нами знання не були застарілими. Повинні прораховувати наперед кожен свій крок, кожне сказане нами слово, аби в умовах майбутнього, яке з кожною хвилиною розвивається, вивчені теоретичні знання допомагали вирішувати проблеми, які можуть виникнути у фахівців в майбутньому.

Економічну компетентність майбутніх спеціалістів у процесі фахової підготовки ми розуміємо як інтегровану професійно-особистісну характеристику фахівця, що визначає володіння необхідними компетенціями для успішного здійснення економічної діяльності або виконання професійних обов'язків, передбачених для первинних посад в галузі економіки на виробництві чи у сфері послуг відповідно до фахового спрямування [4]. Формування професійних компетенцій дає випускникам можливість адаптуватися на робочому місці і визначає напрями їх саморозвитку в майбутній професійній діяльності.

Випускники закладів фахової передвищої освіти в таких умовах не тільки повинні оволодіти потрібними їм в умовах ринку знаннями, але й навчитися швидко орієнтуватися в економічних процесах, оперативно приймати самостійні раціональні рішення, поєднувати гуманістичні та економічні інтереси. Всі ці елементи і виступають важливими складовими сучасного економічного мислення. Економічні знання потрібні всім: і тим, хто наймається на роботу, і тим, хто займається бізнесом, і тим, хто купує чи продає. Вони потрібні і державним службовцям, і політикам. Як свідчить практика, асами підприємництва чи стратегічного менеджменту можуть стати лише 2-5% людей, великими підприємцями – 8-10%, дрібними підприємцями – майже 20%, але 70% людей мають набути такого обсягу знань, щоб стати економічно культурними [3].

Економічна освіта стала потребою сьогодення, вона покликана сформувати в громадян України знання, діловитість, підприємництво, а у спеціалістів – професійну компетентність. Майбутній фахівець з економіки повинен мати високий творчий потенціал, бути відкритим для вирішення різноманітних проблем економічного розвитку, здатним знаходити нові нетрадиційні рішення, володіти сучасними технологіями.

Активізація навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти є невід'ємною частиною підвищення якості педагогічної освіти, орієнтація рівня професійної підготовленості педагогів на нормативні правові акти та вимоги професійної діяльності. Тому щоразу, обдумуючи заняття, викладачі спочатку вирішують, які форми і методи використати під час викладання нового матеріалу – розповідь, евристична бесіда, дослідження, роздум, розв'язання проблеми, рольова гра, проекти, самостійна робота, тощо.

Ігрове моделювання є ефективним методом соціально-культурного проектування і важливим інструментом формування проектного мислення особистості, розвитку індивідуального та самостійного прийняття рішень, інтуїції та уяви, мобілізації знань та навичок, розкриття особистісного потенціалу.

За умови застосування нетрадиційних форм організації навчання здобувачі освіти залучаються до реальної творчої діяльності, яка не тільки привертає їх новизною, а й розвиває потребу виявляти проблеми та розв'язувати суперечності,

які виникають під час самостійної роботи. Формування соціально-активної особистості вимагає використання нестандартних форм педагогічної взаємодії в освітньо-виховному процесі фахової передвищої освіти.

Одним із найактивніших методів навчання студентів є проведення ділової гри. Ділова гра – це метод навчання вибору послідовних, оптимальних рішень в умовах, що імітують реальну виробничу ситуацію. Таким чином, у процесі проведення гри стимулюється інтелектуальна діяльність здобувачів освіти, вони вчаться прогнозувати, досліджувати та перевіряти правильність прийнятих рішень і гіпотез, виховують культуру спілкування, формують уміння працювати в колективі та з колективом, що підвищує їхню інтелектуальну активність, пізнавальну самостійність й ініціативність [2, с. 75].

Використання ділових ігор у освітньо-виховному процесі забезпечує максимальне емоційне та практичне залучення до конкретної сьогоденної ситуації, створює нові можливості у навчанні, забезпечує накопичення власного соціально-економічного досвіду, перетворює загальні знання в особистісно значущі, а також вимагає від учасників систематизованих і глибоких знань для застосування їх у подальшій самостійній професійній діяльності [1].

Ділова гра спрямована на досягнення навчально-пізнавальних, розвиваючих та виховних цілей. У діловій грі студенти, які вивчають економічні дисципліни, вирішують завдання розрахунків, обліку та аналізу основних показників фінансово-господарської діяльності підприємств, розробки заходів, які спрямовані на покращення цих показників та їх економічне обґрунтування. Для проведення ділової гри розробляються функції учасників, система стимулювання. Алгоритм проведення ділової гри складається з трьох етапів. Перший підготовчий. Другий етап - це самостійна робота студентів. Третій етап – заключний. Різноманітні ігрові дії, за допомогою яких розв'язується те чи інше розумове завдання, підтримують і посилюють інтерес до обраної професії.

У практичній діяльності в системі активного навчання використовуються такі моделі навчальної гри: імітаційні, операційні, рольові, сюжетні, ігри-змагання та інші. Розвиток ігрових методів навчання відбувається з урахуванням взаємозв'язку індивідуального навчання з груповими методами мислення та

діяльності, що приводить у рух сили колективного мислення, при цьому використовуються управлінські ігри моделювання різних реальних ситуацій і процесів.

У процесі проведення ігор реалізуються такі психолого-дидактичні закономірності: принцип негайного застосування знань; зведення абстрактних знань і понять на рівень чуттєвого перетворення матеріалу; наближення до практичного розуміння економічних категорій і закономірностей; менша втомлюваність учасників гри.

Імітаційно-моделюючі ігри присвячені вирішенню певної проблеми, набуттю процесуальних компетенцій, рефлексії шляхів вирішення проблеми. Блок імітаційно-моделюючих ігор включає декілька груп: перший тип називають комбінаторними іграми, для яких характерні відсутність спеціальних ігрових процедур, імовірнісний характер процесу гри, різноманітні фішки тощо; другий тип - різноманітні вікторини, наприклад, економічні турніри, економічний КВК, ігри-вікторини тощо.

Третій тип ігор даної групи представлений стратегічними іграми, які мають певне рольове забарвлення, тобто дії здобувачів освіти не тільки підпорядковані ситуації та організаційно-управлінським правилам гри, а й особливості рольової поведінки гравця.

Рольова гра дає можливість здобувачам освіти виявити свої творчі можливості, свою індивідуальність, розвиває вміння краще розуміти інших, більш об'єктивно аналізувати власну поведінку та поведінку інших людей. Ігрові методи навчання передбачають визначення мети, спрямованої на засвоєння змісту освіти, вибір виду навчально-пізнавальної діяльності та форм взаємодії педагога і здобувача освіти.

З метою активізації пізнавальної діяльності, на кожному занятті застосовують елементи інтерактивних технологій, творчі проблемні завдання, що забезпечують розвиток тих здібностей і якостей, які перебувають у стадії формування, використовуючи мультимедійні засоби. На своїх заняттях викладачі економічних дисциплін використовують такі інтерактивні методи: «Мікрофон», «Ажурна пилка», «Карусель», «Асоціативне дерево», «Економічний футбол», «Метод

виробничих ситуацій», рольові та ділові ігри, «Павутинка» та інші. Проводяться на високому професійному рівні: КВК, Економічний турнір, Посвята в економісти, брейн-ринги, ділові та рольові ігри. Викладачі економічних дисциплін в своїй діяльності з успіхом застосовують такі захоплюючі повчальні ігри, як: «Спробуємо свої сили в бізнесі», «Частування від інтелект-кафе «ЕКОНОМІСТ»», «Моя майбутня професія», «Я - майбутній фахівець», «Пані Економіка», «Подорож у цікавий світ економіки», «Економічний турнір», «Посвята в професію економіста», «Шлях до вершини успіху», «Найрозумніший з економіки підприємства» та ін.. Гра допомагає повірити в себе, викликає натхнення і захоплення.

Таким чином, використання ігрових технологій як однієї з педагогічних умов формування економічної компетентності майбутніх фахових молодших бакалаврів економічних спеціальностей сприяє зростанню ефективності економічної підготовки фахівців, оскільки у процесі навчальної гри відбувається навчання певної дії через саму дію.

ДЖЕРЕЛА

1. Аксьонова О.В. Методика викладання економічних дисциплін: навч.посіб. / Олена Валентинівна Аксьонова. –К. : КНЕУ, 2016. – 708 с.
2. Дяченко-Богун М. Активні методи навчання у вищому навчальному закладі / М.Дяченко-Богун // Витоки педагогічної майстерності. – 2014. – Вип. 14. – с.74-79.
3. Попадинець О. Щодо формування економічного мислення у студента технічного ВНЗ / О.Попадинець [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://chito.in.ua/shodo-formuvannya-ekonomichnogo-mislennya-u-studenta-tehnichno.html>
4. Світлана Вітер. Зміст і структура економічної компетентності молодших спеціалістів у контексті фахової підготовки / Світлана Вітер // Молодь і ринок. –№ 11 (94), 2012. – С. 130-134.

